

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLEVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, IV (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108-00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Írói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Levélválasz az állami szénbányászatról.

Budapest, 1912 február 3.

Tisztelt Barátunk!

Deák Ferenc a nemzetiségi törvény megalkotásakor igen sokszor és igen világosan nyilatkozott a nemzetiségi kérdésről. Ezekből a beszédekből citálnak mi reánk a románok, tótok súlyos igazságokat és igen érdekes, hogy mindig — ellenünk. Persze ki-kikapott részeket. A haza bölcsét vonultatják fel saját igazuk mellett és nemzetünk ellen.

Őn is így tesz. Kikap kérdéses cikkünkéből egy részletet, nem is részletet, hanem két sort és felteszi, hogy mi egy egész tisztviselői kart akarunk egyszerre összenyomorítani és kári reputációjában gyengíteni. Mert rokonszenvezünk Önnek, felvilágosítjuk, hogy korántsem ennek a karnak lekicsinylése a helyes értelmezése azon cikknek, még kevésbé az ódium reáharítása. (Csak mellesleg említjük, hogy amikor az állami szénbányászatról irtunk, önöket és családjuk jövőjét is védjük.) A tisztviselő-kar felemlítése csak kitérés volt, nem pedig a cikk célja.

Ami tény, az tény. „Eredményeket” a kezdet-kezdetén, ami bányavállalatnál legalább 3—4 év, nem lehet várni és nem szabad kívánni; és tény, hogy az állami szénbányák egész tisztviselőkarát hirtelen szedték össze (hiszem az oly fontos szerepkörű aligazgató állása ma is vacáns) és még hozzá *nobilitással* is, mert nemhogy tisztviselőket, de még munkásokat sem csaltak el vállalatoktól. Erkölcsei alapon indult az egész akció, mely szem előtt tartotta azt, hogy az állam a magán-iparnak mindig istápolója legyen és ne gyilkos versenytársa. 324,000 négyzetkilométer területű országocskán lévén, szegényes viszonyaink között, zsendülőben levő iparunkat tekintve, olyan rengeteg nálunk a munkás és műszaki képzettségű férfiak feleslege? Nem kellett ezt „ugyösszeszedni” szinte művészettel? hogy semmiféle zokszó ne essék, amint hogy e szempontból soha senki se is szidta akciónk fő-fő inaugurálóját.

Reméljük ezek után, hogy azt csak koncedálja, hogy tisztviselőkarukat össze kellett előbb szedni, azután össze kellett tanulni, mert esetleg nem min-

denki ön, vagy az a bányász-geologus az önök központjában, aki olyan egyszerre otthon volt a szénben. Hogy bajok vannak!? . Hamarabb tudtuk mi ezt, mint Önök elismerték. Javarást a kutforrásukat is tudtuk, ha komolyságunkkal nem is tartottuk összeférhetőnek a vaklarmát. Ám azt sohase állítottuk, hogy az ön által említett egyén nem lehet hibás. Szerintünk nem ez a főkérdés. Mi azt vitatjuk, hogy az egész szénakció en bloc, vagy en detail se kárhuzatos, se gonosz nem volt, hanem indokolt és komoly közgazdasági akció volt, akárhogy kétségbevittek is ezt némeiyeik.

Mikor az egész szénakció keletkezett, kétségbevittek ezt ugyebár sok helyütt. Önökön kívül kevesen védtek, de „A Bánya” hangoztatta az akció komolyságát kezdettől fogva máig. Mikor következetes álláspontunkat most már elismerte az egész ország s bajok észleltetnek, csak arról esik szó, hogy ki a bünbak és érdekes, hogy csak azt hirdetik, hogy a szénakció egész gondolatát elsemmitte a kivételben. Meg aztán — szidunk egy-két bányavételet — Könnyebb volna nekünk is együtt dudolni a karral. Mi azonban objektivek vagyunk, mert közgazdák vagyunk. A közgazdaság pedig „a tények tudomány!”

Nemde, bebizonyosodott és elismertetett immár, hogy az állami szénakció nem volt rossz gondolat. El kellett ezt ismerni, mert hiszen ez tény volt, csak ezelőtt nem ismerték fel ennek. És mi azt mondjuk most, be fog bizonyosodni az is, bár ezt ma talán megint egymagunkban állítjuk még, hogy esetleg nem is egy ember hibájából lehet minden baj, (bár ez mellékes is előttünk), de főképp az fog bebizonyosodni, jók-e, vagy rosszak-e az állami bányák? Mert ez itt a fő. Szerintünk tény, hogy jók, csak ma még nem akarják ezt így felismerni. És vajjon, ha fel is ismernék, ki hangoztatná? . Ki mondja meg ezt ma? . . Senki, mert jó és könnyű az árral uszni. Mi igazságszeretetről és mert adunk valamit komolyságunkra, amit egyszer közgazdasági ténynek ismerünk fel, azt megállapítjuk, kimondjuk nyíltan, mint Threasa: „Dixi et salvavi animam meam!”

Ma — tisztelt barátunk! — esetleg kövel dobálnak meg minket, évek mulva beigazolódik, hogy igazunk volt, de ki fogja akkor tudni és mondani, hogy mi voltunk az igazság hirdetői? A leghangosabb szidalmazók lesznek a leghangosabb védelmezők, mert a közéletben mindenki

látja és elnézi, hogy a stréberek vannak felül mindenkor és minden alakulásban. Így van ez a politikai életben, ahol a legkritikább esetben becsülik meg a tisztességet és a következetes jellemet.

Hát igen, be fog következni az idő, amikor kiskül erről a rettenetes Bozovicsról, hogy bizony ott van szén. Csakhogy ki foglakozik ma már a neramenti vasút kérdésével? . . . Pedig Bozovics a vasutépítés előleges feltételezésével vétetett meg. Vasut nélkül kiaknázására nem is gondolt a szerző. Hogy pl. Fehértemplomban, meg Versecen, 5–6 koronába kerül 1 mm. közönséges magyar barna szén; hiszen külön még az a vasut is rentabilis vállalkozás lett volna. És ugyebár, 40–50 kilométeres tengely-fuvarozást nem bírhat el a bozovicsi, vagy akármely más közepes barna szén? Meg aztán! hogy a legelhagyatottabb román vidéke ez az országnak, hogy céltudatos magyar törekvéseknek központja ott lehetne, mert vasutja összekötő vonal lehetne, erről se beszél ma senki. Valamint arról se, hogy nemzeti, szociális és gazdasági súlyos érvek tették indokolttá azon vételt! De ha egyszer már illik jó társaságban szidni, hát akkor szidjuk. És most rossz néven veszi ön tőlünk, hogy mi nem állunk a szidalmazók közé? Bizony könnyebb lenne megtennünk. Csakhogy mi a tények alapján állunk és nehogy ebben a minden tisztességet legyanusító korszakban valami bizarr gyanúsítás essék, hozzáteszük, hogy e bányavételről nekünk sejtelmünk se volt. A mi tárgyilagosságunk, ha egyébre nem, de tiszteletre, minden esetre méltó.

Ami az öntől szellemesen, „hibaforrás“-nak keresztelt egyént illeti, arról majd pár szót alább. A bajokat ön és társai közvetlen szemléletből ismerik ugyan, de mind csak részleteiben, ezért az egészet önök egyenként talán mégse ismerhetik jól. Mi meg — nyugodt lehet! — ma még legalább csakugyan nem „keressük“ a bajt, mert bizony jobban szeretjük volna, ha nem is találtak volna bajt. Ebben bizonyára egyek vagyunk. Mi semmiesetre se fogjuk megtalálni a bajok valódi forrását, míg nem keressük.

Azt írja, hogy „a hibaforrás eltávolításáról már is gondoskodás történt.“ Ha úgy véli, hogy minden hibák forrása csak azon egyetlen személy volt, ennek kétszeresen örülnék, mert hihető, hogy több hiba nem lesz s valóra válhatik az egész nagy közgazdasági koncepció. De ne feledje, vagy ha nem tudná, mi mondjuk önnek, hogy ezen immár eltávolított „hibaforrást“ megint nem a szénakció kezdeményezője szerezte meg a pénzügy-minisztériumnak. Oh, igen sajátos körülmények közt került oda, de nem vagyunk oly kicsinyesek, hogy arról beszéljünk, milyen körülmények között — hogy úgy mondjuk — requiráltatott a „hibaforrás“.

Amikor ország-világ előtt pertraktálják az

állami bányászat kérdéseit, ez nem a „hibaforrás“ rovására látszik menni! . . . Mert ha már eltávolították és ön, a műszaki ember, hiszi, hogy rendbe jő ezzel a dolog, hagyják végre is szaladni és ne rángassa löbbé elő a közvélemény. Ne tartsuk felszínen örökké ezt a kérdést, mert így előbb-utóbb az lesz a dolognak a színe, hogy ez a bünbak-hajszolás egy igen értékes személyiség kompromittálását célozza — valószínűleg egészen más érdekből, lévén az állami szénbányászat az illetőnek utolsó alkotása és pedig kedvenc alkotása. És úgy állítatik be a dolog, hogy 30 millióra rugó adófüllérek „dobattak ki“ a szénakcióra.

És mi, akik — ismét hangsúlyozzuk — közgazdasági szempontból ítélünk, hazánkknak ezt az abszolút értékű közgazdáját, akit a Középeurópai Közgazdasági Társaság is elnökéül tisztel, Wekerle Sándort, az utókornak is érintetlenül akarjuk megtartani. És mondhatjuk önnek, hogy velünk az egész ország minden intellectuélje.

Ezek után pedig lássuk a munkát és addigra is halgasson el minden szó-fia-beszéd!

Zuber professzor jelentése az izaszacsali furásokról.

Dr Zuber Rudolf tanár a „Magyar Kárpáti Petróleum Társaság“ igazgatóságához:

Tisztelt Igazgatóság!

Folyó hó 16-án kelt nagybecsű soraik birtokában, fogadják hálás köszönetemet közléseikért.

B. megbízásukhoz képest, e hó elején Izaszacsal geológiai viszonyait és a furómunkálatokat megvizsgáltam s most a következőket jelenthetem:

III. számú furólyuk. E hó 5-én itt elérték a 485 méternyi mélységet. A legmélyebben, a furólyuk végén lévő formáció szürke, homokos agyag volt feltűnően látható petroleumgázokkal. Igen valószínű, hogy a következő, közvetlen az agyag alatt lévő homokrétég, nyersolajat tartalmazó réteg.

Ez esetben az antiklinális északkeleti lejtőjének produktíóképessége egyszersmindenkorra megállapítható lesz. Felemlítendő azonban, hogy miután az első olajvezető réteget ezen terület nyugati részében a IV. számú furással már 460 méter mélységben elérték, az előbbi olajvezető réteg csak nagyobb mélységben lesz elérhető a III. számú furással. A furási eredményeknek további megfigyelése, amelyeket Fedorovitz főmérnök eszközöl, fognak a továbbiakra nézve kellő utasítással szolgálni.

IV. számú furólyuk. 410 és 460 méter között a furó karakterisztikus, fekete palából álló és homokos félbeszakításoktól átszelt rétegen hatolt át, amely réteg alatt az első olajvezető homokkő réteget elér-

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

ték. Szürke pala és ugyanily homokkő rétegek váltakozó sora után 533 méter mélységben végre finom szemcsés homokkővet ért a furó, amely réteg jelentős mennyiségű olajat adott.

Az első napokban a termelés napi 25 tonna volt, amely termelés természetesen napról-napra csökkent. Jelenleg 4 tonna a napi termelés. E hó 5-ig az össztermelés 300 tonna volt.

Megállapítható, hogy kevesebb elővigyázattal és tapasztalattal dolgozó művezető vagy furóvállalkozóval könnyen megeshetett volna, hogy átfurja ezt a réteget anélkül, hogy az olaj jelenlétét észre vette volna. Fedorowitz főmérnök is csak a dugattyurendszernek idejekorán való alkalmazásával állapította meg az előjövételt.

Jelenleg nem az olajtermelés a legfontosabb, hanem az általa minden kétséget kizáróan bizonyított tény, hogy egy gazdag olajterületről van szó, amely kihasználásra indokoltan méltó.

Meg vagyok arról győződve, hogy az utolsó olaj-homokkő, amelyből eddig két méternyit furtak csak meg, kezdetét képezi egy jelentékeny olajszintnek s ez okból melegen ajánlom, hogy a furást lassan és a legnagyobb vigyázattal mélyítsék, az olaj- és gázelőjövételt szakadatlanul figyeljék meg s időközönként mélyítsék a furást, miközben az olajat szivattyúzzák és kanalizazzák, míg rendszeres termelést érnek el.

Jelenleg és mindaddig, amíg a terület különböző részein szőtszört furólyukak közül egynéhányból az állandó olajtermelés nem lehetséges, nem is állapítható meg a jövőbeli olajtermelés mennyisége.

Ujabb aknák furása.

Fedorowicz bányamérnökünknek az igazgatóságukhoz beterjesztett terveihez hozzájárulok s azokat magam is ajánlhatom.

A IV. számú furólyukkal tehát be van bizonyítva, hogy a produktív rész az antiklinális gerincének délnyugati oldala mentén vonul észak-nyugat délkeleti irányban. Igen ajánlom, tehát, hogy ezen irányban 2 új furásba fogjanak és pedig olyképen elosztva, hogy mindkét célnak, t. új terület elérése s a termelés fokozásának eleget tegyenek.

Ennek következtében ajánlom: Az V. számú furólyuknak az Eisztrica és Careler patakok közötti terület déli részén, a VI. számú furólyuknak (északkeletre a IV. számú furástól) Valea Largaban való lemélyítését.

IV.

A II. és III. számú furások, mihelyt elérik az olajvezető réteget, megmutatják az ösvényt, amelyen az antiklinális északi részének olajtartalmát elérhetjük.

Ajánlom továbbá, hogy vizsgálataimat kora tavasszal folytassák s az eddigi eredményekre támaszkodva, a tanulmányozást Szebistye, Dragomár, Konyha és Jósd határára is terjesszék ki, hogy ezen zárkutatómunkák feltárására a részletes és egységes tervet elkészíthessék.

Általános megjegyzések.

Petroleumterületek eredményes kiaknázására elsősorban szükséges: geológiai basis és jó műszaki vezetés, amelynek tapasztalati alapjának kell lennie. Az Iza völgyéről néhai Böckh János professzor is igen kedvezően nyilatkozott, ám a téves munkálatok és kísérletek meg nem felelő eszközökkel s a tapasztalatlan személyzet természetesen husz év alatt sem tudott eredményt elérni.

Most azonban, hogy munkálataink szerencsések voltak, el kell kerülnünk a hibákat, amelyekbe elődeink estek. S ez annál könnyebb, mert a lehető legjobb furóberendezéseink vannak s műszaki vezetés is kitűnő; remélem, hogy az eddigi tapasztalatok alapján a jövőben tévedések elő nem fognak fordulhatnak.

Az olajat megvizsgálta László Ernő vegyész-mérnök is, aki megállapította, hogy az iszacsali (Máramaros) petroleum 14° C hőség mellett 18.55% benzint ad, míg a boryslavi nyersolaj 15° C-ra párolva csak 6.51% benzint ad. Az iszacsali nyersolaj petroleumtartalma 310° C mellett 39% és a lepárolt petroleum sekély fajsúlyu, könnyen finomítható.

Tisztelettel

R. Zuber m. p.

Bizonyítvány

az iszacsali IV. számú furólyukból (532 m.) származó nyersolajról a vegyelemzést a Magyar Kárpáti Petroleum Kíszeny-láraság megkeresésére eszközöttem.

Színe barna, alig észrevehetően fluoreszkál.

Szága kissé etherikus, de nem kellemetlen.

Specifikus súly 15° C-nál = 0.8306.

Desztillált 500 cm³ olaj rézedényben osztillálva a következő grammokban kifejezett frakciókat adta: Az olaj 59.60° foknál forni kezdett.

70°-ig	a mennyiség 1.6%-a desztillálódott
80°-ig	1.4%-a
90°-ig	2.0%-a
100°-ig	2.0%-a
110°-ig	2.2%-a
120°-ig	3.2%-a
130°-ig	3.2%-a
140°-ig	4.4%-a
150°-ig	2.8%-a

(Összesen 22.8% nyersbenzin)

SZIVATTYUKAT ÉS MÉRLEGEKET

gyárt, mint különlegességet és legnagyobb rak-
tart tart épület- és diaphragma-szivattyúkban.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Garvenswre WIEN, II., Handelsquai 130.

(1911/12)

160°-ig a mennyiség	28 ^o / _o -a desztillálódott
170°-ig	30 ^o / _o -a
180°-ig	24 ^o / _o -a
190°-ig	22 ^o / _o -a
200°-ig	24 ^o / _o -a
210°-ig	24 ^o / _o -a
220°-ig	20 ^o / _o -a
230°-ig	20 ^o / _o -a
240°-ig	33 ^o / _o -a
250°-ig	20 ^o / _o -a

A frakciók eredménye 250°-ig legjobb petróleum-párolmány. A petróleum desztillációja rendszerint 300°-ig tart, azért világítóolajnál még jobb lesz az eredmény.

Hogy a specifikus súlyát megállapíthassam, 500 gr. olajat öntöttem rézcsészébe és lepároltam. A párolmányt azután egy 50 cm³-nyi csészébe helyeztem és megmérve:

I. frakciónál 6—115° a specifikus súly	0.7045,	menny.	70 ^o / _o
II.	115—134°	0.7303,	73 ^o / _o
III.	134—158°	0.7514,	75 ^o / _o
IV.	158—196°	0.7721,	78 ^o / _o
V.	196—234°	0.7924,	81 ^o / _o
VI.	234—270°	0.8202,	82 ^o / _o
VII.	270—307°	0.8353,	84 ^o / _o
VIII.		0.8501,	85 ^o / _o
IX.		0.8509,	85 ^o / _o
X.		0.8509,	85 ^o / _o
XI.		0.8801,	88 ^o / _o
Maradék			10 ^o / _o
		Összesen	98.6 ^o / _o

Evaporáció által okozott apadás 1.4^o/_o

Parafinra nézve Hold módszere szerint megvizsgáltam a 8—11 frakciókat s azokban 14.72^o/_o-nyi parafintartalmat állapítottam meg, a nyersolaj maga tehát 4.4 parafint tartalmaz.

A rézcsészében visszamaradt 10°/_o anyag sűrű, erősen aszfalttartalmu kátrány volt.

Tekintettel a nagy parafin- és benzintartalomra, az az általam megvizsgált olaj mintájául szolgálhat a legjobb nyers olajoknak.

Boryslaw, 1912. I.

Wielezyski Marian,

mérnök, osztrák törvényszéki hites szakértő.

⚡ HAZAI HIREK. ⚡

Halálozás. A régi bányásztársadalom egy érdekes alakja tűnt el a napokban. Meghalt Rákóczy Sámuel bányamérnök. Az utóbbi időben Budapesten majd Erzsébetfalván éldegélt nyugdíjából, itt irta érdekes cikkeit, melyek a hazai és külföldi szakörök előtt ismertté tették a nevét. Különösen muraközi aranymosásokkal foglalkozott behatóan s cikkei sokáig szolgáltak útmutatásul a kutatóknak. Tán ő volt az első szakember, aki először gondolt a Mura aranyának nagyüzemi mosására.

A selmeci Mensa Academica közgyűlése. A főiskolai „Segélyző-Egyesület” a múlt hó 21-én d. e. 10 órakor tartotta meg rendes évzáró közgyűlését a főiskola V a) számú tantermében. Elnöklő Kövesi Antal, főiskolai tanár, megnyitó beszédében rövid visszapillantást vet az egyesület történetére és fejlődésére és ismerteti mindazokat a változtatásokat, melyeket a „Segélyző-Egyesület” vezetősége az 1911. év folyamán az ifjuság érdekében keresztülvinni célszerűnek tartott és amelyek főleg a rendkívüli segélyekre, kamatmentes kölcsönökre, gyógyszerköltségekre és ingyenes ebédre vonatkoztak. Megemlíti, hogy az év folyamán kiosztott segélyek összege 3163.70 K.

Jóleső érzéssel emlékszik meg arról, hogy a választmány hathatós támogatásával szeretettel vette meg az alapját a „Mensa Academica” intézményének, amelyre már — különös tekintettel a helyi viszonyokra — elodázhatatlanul szükség volt. Ez az intézmény, bár csak egy éve, hogy létesült, a bányász és erdész szakközönség, valamint a főiskola ügyei iránt érdeklődő nemes emberbarátok szives áldozatkészsége folytán máris 11,562.64 K törzsvagyonnal rendelkezik. Jogosan lehet tehát remélni, hogy a Mensa — bár jelenleg még nincsenek meg a kellő anyagi eszközök s így küzd a kezdet nehézségeivel — folytonosan fejlődve, rendeltetésének éppen úgy meg fog felelni, mint más bevált hasonló intézmények. Ezidő szelint a 90 személyre berendezett Mensa havonta 420 ingyenes ebédet ad.

Ezután Ferjentsik Sándor s. jegyző fölolvassa a „Segélyző-Egyesület” törzsvagyonának és az 1912. évi költségvetési előirányzatnak összeállítását, amelyekből a közgyűlés örömmel győződött meg arról, hogy a „Segélyző-Egyesület” törzsvagyon az 1911. év folyamán 12,676.35 K-val gyarapodott (beleértve a Diákasztalia adományozott összegeket) s hogy az előirányzat értelmében az „Egyesület” további vagyonszaporodására következtetni lehet.

A vagyonmérleg és számadások letárgyalása után Szántó István s. e. tag méltatja a vezetőségnek az „Egyesület” ügyeinek rendbentartása, jó vezetése, valamint a Mensa megalapítása körül szerzett érdemeit és a főiskolai ifjuság nevében bensőségteljes és őszinte köszönetét tolmácsolja — úgy az elnöknek, mint a választmánynak és egyben javasolja, hogy a közgyűlés az „Egyesület” vezetőségnek adja meg a felmentvényt.

Elnöklő főiskolai tanár megköszöni a maga és a választmány nevében a bizalmat és elismerést és egyszersemind bejelenti, hogy a választmány távozásával ő is kénytelen leköszönni és bucsuzni a „So-

MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árúk minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153—11.
168—00.

(B)3146/731/52

MOTOROK.

gélyző-Egyesület"-től, meit más irányban nagyon el van foglalva.

Hasonlóképen Jánossy József bányajogász, s. e. alelnök a választmány nevében, melynek három éven át volt tagja, bucsuzik az elnöktől és a közgyűléstől. Megköszönve a beléje helyezett bizalmat, a „Segélyző-Egyesület“-nek további működéséhez jó szerencsét kíván.

A választmánynak ezirányban hozott egyhangu határozata értelmében elnöklő tanár indítványozza, hogy a felszaporodott munkára való tekintettel, a „Mensa Academica“ a „Segélyző-Egyesület“-től külön választassék s ennek vagyona a törzsvagyonból kihasíttassék. Javasolja továbbá, hogy a Diákasztal ügyeit a jövőben külön elnök és választmány vezesse megfelelő költségvetési előirányzat alapján.

A közgyűlés ilyen értelemben határoz és egyhangu lelkesedéssel a „Segélyző-Egyesület“ elnökének Jankó Sándor főisk. tanárt, a „Mensa Academica“ elnökének pedig továbbra Kövesi Antal főisk. tanárt választja meg.

Ezután a Segélyző-egyesület orvosának megválasztására kerül a sor. A közgyűlés az 1912. évre újból Kapp Jakab dr. tiszti főorvost választotta meg, aki az egyesület érdekeit eddig is hathatósan támogetta.

A Segélyző-Egyesület új választmányába a közgyűlés beválasztotta. rendes tagoknak: Hibbian Gusztáv, Kachelmann Ottó, Lázár István és Sükösd Béla dr. s. e. tagokat, valamint Plentzner Frigyest, mint az ifjusági kör elnökét; pótagoknak pedig: Komán Béla, Hosszay Lajos, Imrédi Dezső és Szőlgyémey Ferenc s. e. tagokat.

A „Mensa Academica“ választmányába beválasztotta a közgyűlés rendes tagoknak: Komán Béla, Bozsik Ferenc, Vallach Gyula s. e. tagokat, valamint Plentzner Frigyest, mint a főiskolai ifjusági kör elnökét, továbbá a „Segélyző-egyesület“ mindenkorai alelnökét; pótagoknak pedig: Antalóczy János, Szántó István, Barabás Sándor és Halfter Aladár s. e. tagokat.

Az indítványok során Plentzner Frigyos, az ifjusági kör agilis elnöke azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy a „Mensa Academica“ új vezetősége tegyen indokolt előterjesztést a nagymélt. m. kir. pénzügyminiszteriumhoz abban az irányban, hogy az új egyesület a jövő tanévtől kezdődőleg alaptökéjének gyarapítására minden főisk. polgártól évente 1 K. tagsági díjat szedhessen be.

A közgyűlés ezzel végetért és az ifjuság a „Segélyző-egyesület“ vezetőségének lelkes éljenzésével oszlott szét.

A Bányászati és Kohászati Egyesület körmöcbányai fiókja január 22-én közgyűlést tartott. A fiókegylet megalapítója és 17 éves fennállása óta elnöke, Reitzner Miksa miniszteri tanácsos, nyugalomba vonulása és Körmöcbányáról való elköltözése miatt, lemondott tisztségéről. Az osztály érdemeit jegyzőkönyvében örököltette meg és hogy a kapcsolatot szeretett elnökével továbbra is fenntartsa, nagy lelkesedéssel megválasztotta őt örökös tiszteletbeli elnökének. Azonkívül az osztály 1500 koronás alapítványt tett „Reitzner Miksa“ nevére, melynek célja, hogy más össze-

gekkel kellően meggyarapodva, egy bányászati „nevelési alap“ létesítését tegye lehetővé, melynek ugyanaz volna a rendeltetése, mint az erüészeti egyesület hasonló intézményének. A tisztújító közgyűlésig az elnöki teendőket ellátására Schwartz Gyula bányatanácsost kérték fel.

A szamososszmezői petrolcumterületet tudvalóleg a Magyar Általános Hitelbank foglalta le. Ugy értesülünk, hogy a hitelbank most egyszerre több ponton furat, hogy az olajat minél előbb feltárja.

Egy régi bányász bucsuzása. A körmöcbányai pénzverőhivatal volt igazgatójának, Reitzner Miksa miniszteri tanácsosnak tiszteletére január hó 23-án bucsuvacsorát rendeztek a bányászati és kohászati egyesület fiókosztályának tagjai. A nyugalomba vonuló igazgató, aki a kaszinónak, a bányászati fiókegyesületnek, a siketnémetakat gyámoltató egyletnek elnöke volt és aki minden számottevő kulturális és jótékony egyesületnek is agilis vezetője volt, nagy népszerűségnek örvendett a városban és legutóbbi kitüntetése alkalomával és eltávozása előtt szélesebb körű ünneplést és ne teyék neki még nehezebbé az amugy is fájdalmas elváltást. Szaktársai és kollégái tehát csak a leg-zükebb körű bucsuestélyükön mondtak „Isten Hozzád“-ot szeretett elnöküknek. Az első felköszöntőt Ürmössy Kálmán, a pénzverő új igazgatója mondotta és kiemelte, hogy az ünneplést hivatalos működését és érdemeit nem kívánja méltatni, hisz mindnyájunk előtt ismeretes, hogy azokat a legutóbb is, de azelőtt is több ízben a legmagasabb helyen elismerték. Ő csak mint kollégát akarja bemutatni, amilyenek 22 évi együttműködésük alatt megismerte. Ugy a hivatalos érintkezésben, mint a magánéletben egyaránt a legnagyobb előzékenység és kollégiálitás jellemezte és mindenkor arra törekedett, hogy a baráti egyetértést istápolja. Emlékét mindnyájan szívünkbe zárjuk és őszintén kívánjuk távozó jóbarátunknak, hogy a legjobb egészségben még hosszú ideig éljen szerető családjá, gyermekei és unokái körében. Az ünneplést meghatottan köszönte meg a meleg baráti szavakat és annak a reményének adott kifejezést, hogy az a kollégiális együttérzés, mely ez alkalommal oly eklatáns módon nyilatkozott meg, a jövőben is változatlanul fennmarad; ebben fogja ő látni a mi barátságunk zálogát és ezen leghőbb óhajának teljesülésére üríti poharát. Számos felköszöntő hangzott még el a vacsora alatt, utána pedig az öreg

Uti bőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben **vásárolhat** a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/3832/611/24)

„Bürsch“ presideálásával kezdetét vette a szakestély, melyen lelkesen csendültek fel a már-már feledésbe menő szebbnél-szebb ősi bányász-nóták hangjai. Éjfél utánig maradt együtt emelkedett hangulatban a társaság és elválásuk előtt könnyes szemekkel énekelték a bucsudalt:

„Ballag már a vén diák tovább,
Isten veletek cimborák tovább — — —“

24-én délután utazott el Reitzner Miksa Besztercebányára, új lakóhelyére és barátai, tisztelői nagy számban kísérték ki az állomásra.

Egy petróleumgyár vesztesége. Az Orsovai Petróleumgyár r.-t.-nak 1910—11. évi mérlegéből kitűnik, hogy a vállalat a múlt évben 605.462 K-t vesztett. Bevételei az előző évi 1,185.936 koronával szemben csupán 638.689 koronát tettek ki, a kiadások összege pedig 1,108.093 korona volt. A vállalatnak két millió az alaptőkéje.

A kisscebési gránitkőbányák részvénytársaság február 11-én tartja XVII. rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata: Igazgatósági jelentés és zárszámadások előterjesztése. A felügyelő-bizottság jelentése, a felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére. Határozathozatal a nyereség megállapítása és hováfordítása tárgyában. Az alapszabályok több szakaszának módosítása. Új igazgatósági tagok választása. A felügyelő-bizottság megválasztása. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása. Határozathozatal új beruházások tárgyában. Esetleges indítványok. — Veszteség és nyereségszámla 1911. december 31-én. Tartozik: 1. Költségek és fizetések K 79,193.30. 2. Kamatok K 82,802.35. 3. Kifizetett adó K 8,473.38. 4. Árfolyamkülönbsétek K 220.—. 5. Nyereség K 214,877.56 = K 385,566.59. Követel: 1. Nyereségelőírás az 1910. évről K 2,066.88. 2. Nyereség építési vállalatokban K 101,042.37. 3. Nyers nyereség kőbányaüzemekben K 281,071.87. 4. Adómentes kamatbevételek K 1,385.47 K 385,566.59.

A Rudaiak szerencsége. A mesés szerencsével dolgozó társulat a múlt hóban újabb telérben csekély 40 kg. aranyat fejtett ki. Jelenleg a 90-es szintén 2 méter hosszban és 2--4 cm. vastagságban áll az arany, amelynek lefejtéséhez hozzáfogtak.

A társaság azonban csak a legnagyobb elővigyázattal bír védekezni az aranytolvajok ellen, akik néhány korona értékű ércért szívesen áldozzák fel egészségüket és testi épségüket. A múlt hóban egy kiszállásnál a muszárii bánya főnöke visszatartott egy gyanúsán viselkedő munkást. A vizsgálat eredménye meglepő volt, amennyiben az illető altestében háromnegyed kg. rongyokba göngyölt ércmennyiség volt, amelynek értéke megközelíti a 100 K-t.

Aknamélyítés gépfurással. A kőrműbányái m. kir. Ludovika-aknában újból hozzáfogtak a mélyítési munkához. Az előhaladás gyorsítása céljából már a múlt év elején Ingersoll-féle sűrített levegővel hajtott furókalapácsokat helyeztek üzembe, azonban az átharántolt telerek mentén előtörő nagymennyiségű bányavíz annyira megnehezítette a mélyezést, hogy mindaddig, míg a fakasztott vizeket az aknazsompból el nem vezették, a mélyítés folytatásáról le kellett mondani. Minthogy a Nándor-altáró már régebben elérte a Ludovika-akna tengely-vonalát, az aknazsomp víz-

mentesítését egy furolyuk segítségével eszközölték, mely a múlt év végén lyukadt bele az altáróról telepített feltörésbe. Ez idő szerint az akna zsompja teljesen száraz, a mélyítés közben feltárt víz akadálytalanul lefolyik az altáróra és az újból üzembe helyezett furókalapácsok segítségével a még hátralevő 90 méternyi köz lemélyítése minden valószínűség szerint még ez évben elkészül. A mélyfurásnál használt Davis-Calyx típusu mag-mélyfurogéppel jelenleg a Nándor-aknában folyik a furás és egy-két héten belül ezen akna is vízmentesítve lesz és így itt sem lesz semmi akadály a mélyítés megkezdésének.

Olesó bánya. A gyulafehérvári kir. törvényszék, mint bányabíróság árverést rendelt el a nagykirniki egyesült alsó és felső Alexandria Szent János bányatársulat ellen és pedig 45 korona 50 fill. tőke és járulékai iránt. Az árverés első határideje febr. 24. második terminusa március hó 20. napja. Kikiáltási ár 400. kor becsár; az első határnapon az ingatlanok csak a becsáron vagy azon felül, a második határnapon azon alul is a legtöbbet ígérőnek fognak eladatni.

Új aranybányák. Körösbányáról írják lapunknak, hogy Boldora, Újvarasd és Batina falvak határában gazdag aranybányákat találtak. A nagy területeken keresztül húzódó új aranyértelepek finanszírozását egy angol csoport vállalta el, amely nagy szabású üzemet szándékozik fölállítani. A gépek egy része már meg is érkezett Londonból. Az aranyásók január 29-én tartották alakuló közgyűlésüket.

A szatmári földgáz. A sármási gázforrás feltörésével — amint ezt már megirtuk — az ország különböző helyein régóta észlelt földgáznyomok menten az érdeklődés központjaivá váltak. Sok falu, város és járás sürgette már a miniszteriumot, hogy határában földgáz után furasson. Sőt van eset arra is, hogy egy-egy járás kérelme el sem juthatott a magas miniszteriumba, mert hivatalos útjának elején, már az alispáni hivatalban megrekedt. Ez történt meg az avasi járás kérvényével is. Szatmármegyében ugyanis: földgázforrások nyomaira bukkantak és az eddigi megállapítások szerint ezek a források bőség tekintetében „vetekednek a kissármási földgázforrásokkal“. Mindezekről dr Péchy Péter, az avasi járás főszolgabírója, két évvel ezelőtt sietve számolt be terjedelmes jelentésben Szatmár vármegye alispánjának. A legkisebb részletekre is kiterjedő jelentés szerint a „legdusabb“ földgázforrások Avafelsőfalu és Vámfalu határában vannak. A felfedezés ügye a főszolgabírói jelentés óta pihen. Az alispáni hivatalban elolvasták a jelentést, nagyot néztek is rajta és aztán „iratárba helyezni rendelték.“

Előadás a földgázzal. Pfeifer Ignác műegyetemi tanár január 26-án a Nemzeti Múzeum dísztermében előadást tartott a földgáz gazdasági értékesítéséről. Az érdekes előadást vetített képekkel kísérte.

Megbirságolt bánya. A hunyadmegyei dévai járásban Hondol községben levő Csertés-Clementi bányatársulat hosszabb időn át elhanyagolta Clementi védnéven arany-ezüstre adományozott bányáját, amiért a zalatnai bányakapitányság 20 K elsőfoku bírsággal fenytette meg a társulatot. Együttal felhívta a bányatársulatot, hogy a bányászület 30 nap alatt

indítsák meg, az eddigi elhanyagolást igazolják, az üzembevételt jelentsék be, valamint új igazgató választásáról és ide való bejelentéséről gondoskodjanak, mert fenti határidő sikertelen elteltével a bányakapitányság a bányajogositványt el fogja vonni.

Láng-gyár. Nemrég hírt adtunk arról, hogy a Láng gép- és vasgyár részvénytársasággá alakult át. Az új részvénytársaság Magyarország egyik legnagyobb gépgyára, mely termékeivel nemcsak az országot, hanem a külföldet, különösen a Balkánt árasztja el. A gyár már régóta hazánkban kitűnően be van vezetve, az ország gépszukségletének kielégítésénél eddig is elsőrangú szerepet játszott és kiváló hírnevének örvend. De külföldön is kedvezően ismert, ami folyton emelkedő kivitelének mindenestre nagy előmozdítója. A török kereskedők magyarországi látogatása óta Törökország is igen kedvező elhelyeztetület lett gyártmányai számára. Számolva azon nagy követelményekkel, melyeket az utóbbi években a gépipar irányában támasztanak és tekintettel arra, hogy a megrendelések oly nagy számban érkeznek, hogy a gyár helyisége a nagy egységek építésére szűknek bizonyult, kénytelen üzemét és helyiségeit bővíteni. A már most is tekintélyes méretekkel bíró üzemét tovább bővíti, a szűknek bizonyult szerelőcsarnok folytatásaként pedig teljesen új, nagy egységek befogadására alkalmas szerelő-műhelyt épít; ami által az új részvénytársaság kétségtelenül Magyarország legnagyobb vas- és gépgyarává lesz. Ezen új építkezések után a gyár abban a helyzetben lesz, hogy a Váci-úton levő, közvetlenül a Duna mellett fekvő és a Nyugati-pályaudvarral iparvágánnyal összekötött óriási gyártelepén saját különlegességeit és pedig gőzturbinákat, Sulzer-rendszerű Diesel-motorokat és más mezőgazdasági és ipari gépeket nagy egységekben is építsen. Az utóbbi időben is különösen nagy egységeinek építése nevezetes. A Budapesti Általános és a Magyar Villamossági Részvénytársaság is tőle szerezte be 4 db. (a 1000 lóerős) gőzturbináit, melyek közül kettő, már üzemben is van. A Zrínyi-hadihajó 5 db. (a 1000—1200 lóerős) turbináit is a Láng-gyár szállította. Jelenleg szerelés alatt áll egy Galgócra szállítandó 1000 lóerős és egy az újvidéki villamos-társaság számára készülő 800 lóerős Diesel-motor. A gyár kiváló jó hírnevével és megnagyobbított üzemével remélhetőleg biztosítékot nyújt arra, hogy a legmesszebbmőnő igényeket is ki fogja elégíteni.

Gyár Kissármáson. A kissármási gáz felhasználására vegyészeti gyár van alakulóban. A vállalat újabb hírek szerint Erdélyi Vegyipari Művek Rt. céggel alakul hárommillió alaptőkével Budapest Székhelylyel. Célja: műtrágya és salétrom termelés. Alapítók: a triesti gázgyár-társaság, báró Hatvány József, Kuffler Henrik nagyiparos és dr. Brüll ügyvéd.

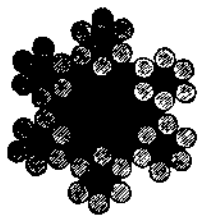
A felsőbányai bányásziskolában a múlt hó 29., 30. és 31-én tartották a félévi vizsgálatokat Neubauer Ferenc miniszteri tanácsos, Martiny István főbányatanácsos és Oblatek Béla bányatanácsos elnökelete alatt.

Eckarolt Vilmos és Holtz Ernő budapesti magyar műszaki tervező és építő r.-t. február 15-én tartja V. évi közgyűlését. Veszteség- és nyereségszámlája: *Tartozik:* 1. Lakbér számla 1520 K. 2. Adó számla 3108-92 K. 3. Költségszámla 3887-41 K. 4. Fizetések számlája 20.585 K. 5. Utazási költségszámla 1315-01 K. 6. Hirdetési költségszámla 3875-59 K. 7. Előre vezetett nyereség 1767-72 K. 8. Nyereség 1911-ben 17.447-50 K. Összesen 53.507-15 K. *Követel:* 1. Építkezési számla 38.429-97 K. 2. Tervezési számla 6421-55 K. 3. Jutalékszám 3917-25 K. 4. Kamatszám 1069-46 K. Áruszámla 36-25 K. 6. Kétes követelések számlája 1864-95 K. 7. Előre vezetett nyereség 1710. évből 1967-72 K. Összesen 53.507-15 K.

A Badacsonyi bazaltbánya r.-t. február hó 17-én tartja évi rendes közgyűlését. Veszteség- és nyereségszámlája: *Veszteség* Badacsonyi üzemkiadások 256.791-94 K. Törzsmeni üzemkiadások 139.734-99 K. Bérmentesítés 27.544-38 K. Adó 6741-60 K. Köz-költség 58.805-67 K. Nyereség 108.716-85 K. Összesen 599.335-43 K. *Nyereség* 1910. évi nyereség áthozat 8137-31 K. Utburkolás 12.313-88 K. Áru 578.884-24 K. Összesen 599.335-43 K.

A Salgótarjáni osztaléka. A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. igazgatósága legutóbb tartott ülésében megvizsgálta és megállapította az 1911. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy a február 20-ra egybehívandó közgyűlés elé azt az indítványt terjeszti, hogy a tiszta nyereségből bőséges leírások után részvényenként 35 korona osztalékot állapítson meg az 1910-iki 32 korona osztalékkal szemben.

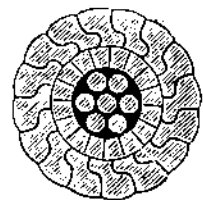
Az igazgatóság az összes központi és bányatisztviselőknél 15 százalékos drágasági pótlékot szavazott meg és tudomásul vette azt az elnöki előterjesztést, mely szerint a társulati társuladák balesetbiztosító osztálylyal bővítették ki, melynek

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

összes terheit a társulat magára vette és hogy a társuladák új alapszabályai a munkásoknak oly nyugbért biztosítanak, mely a hazai társuladák által megállapított nyugbérek között a legmagasabbhoz tartozik.

Villamos telep Martinschizza. A Ganz és Tsa Danubius r.-t. nemrég kérvényt terjesztett a susáki községtanács elé, melyben egy villamostelepnek Susákon való építésének engedélyezését kérte. A képviselőtestület megadta az engedélyt, azonban értesítette a társaságot, hogy Martinschizza községtanában előnyösebb lenne a telep létesítése, mivel most kiépítik ott a kikötőt, ami a telep részére szükséges szén szállítását megkönnyitené.

Vizsgálat Brádon. Czerminger Alfréd zalatnai kir. bányakapitány a brávidéki aranybányászat bányarendőri felülvizsgálása céljából a múlt hó 29. óta Brádon tartózkodott.

A dinamit halottjai. Kölnből jelentik újabban, hogy a Nobel-társaság gyártépepén fölrobbant dinamitnak negyven munkás áldozata volt.

Szerencsétlenségek. Selmecbányáról kapjuk a hírt, hogy a Mária aknában halálos végű szerencsétlenség történt. Sziklarepszéttéssel foglalkozott három bányász s amikor a robbanás után a törmelék elakarták távolítani, egy meglazult szikla a munkásokra zuhant. Debnárszky Ignác azonnal meghalt, Kradzky István a lábán, Szártoris János pedig a fején sebesült meg súlyosan. A szerencsétlenség helyén Szegedi Sándor dr., bányarvos azonnal megjelent, a sebesülteket ápolásba vette s a kórházba szállította. Debnárszky a kórházbaállítás közben meghalt. — A Miksa-aknában is szerencsétlenséget okozott egy lomló szikla. Fábán Károly bányamunkás sérült meg könnyebben. — A verespataki kincstári bányában egy 8 méter hosszú bányafa ráesett Berindei Ábrahámra és lábain súlyosabb természetű sérülést okozott.

Cégjegyzési hírek. *Ungvári gránitbánya és csiszoló-gyár Halász Testvérek és Ungár Mór.* Székhelye: Ungvár, cégvezetők: Halász Ignác, Halász Vilmos és Ungár Mór. A cég együttesen jegyeztetik. — *Schödl Károly kő-, homok-, kavicszállítási, utépitési és kövezési vállalat.* Főtelep: Budapest. A céget Schödl Károly, Schödl István és Bell Miklós társtagok ketteje együttesen képviseli és jegyzi. — *Archimedes-csavargyár r.-t. felszámolás alatt.* Főtelep: Budapest; felszámolók: Barta, Grossmann, Kirner, Spira Henrik és Takács. — *Szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaság.* Nevole Szvetozár igazgatónak szabályszerű cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett. *Magyar Mérleg- és Gépgyár R.-t.* Ifj. gróf Teleki József igazgatósági tagnak ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett. — *Magyar Waggon- és Gépgyár R.-t.* Főtelep: Győr. Schöne Frigyes cégvezetői minősége a szolgálatból való kilépés folytán megszűnt. — *Általános Gépgyár R.-t.* Főtelep: Budapest. Rupp Zsigmond, Herczegh József, Deutsch Antal és dr. Siklóssy József igazgatósági tagoknak ebbeli minőségük és cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett. — *Az osztr.-magyar I. áll. tisztviselőegylet* bánya- és erdészeti tisztitakarék és előleg-társulata, szövetkezet korlátolt felelősséggel. Dr. Szekeres Kálmán igazgatósági tagnak ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

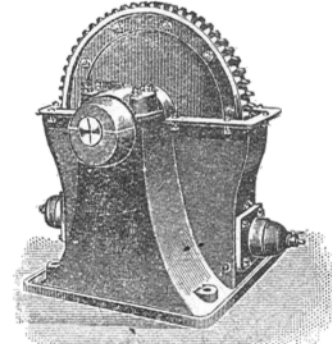
D. R. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

G. Kb. Tudósítása, kivánsága szerint névalírás nélkül Ezerért, valamint régebbi közleményéért díj

A szerkesztésért felelős Dr. Bischitz Béla.

Zahnradfabrik AUGSBURG

(vornals JOH. RENK A. G.)
AUGSBURG.

(B 2245/534/6)

Szállít minden fajta fogaskereket bármily formában és nagyságban, különösen komplett gyorsaság-mérsékelőt:

Képviselet:
JOHEL & BACHRACH
mérnöki iroda
Wien, II/1, Gastellezgasse 2

Mindenütt kapható darabonként 70 fillér árban.

Hirdetmény.

Kerestetik megvételre vagy cca két év tartamára bérbevételre egy 80—90 eff. lóerőt leadó használt, de jó állapotú vagy legalább is kijavítható lokomobil, továbbá egy minimálisan 60 KVA-t leadó használt háromfázisú villamos generator.

Részletes ajánlatok alulírott címre folyó hó végéig nyújtandók be.

Vajdahunyad, 1912. évi január hó 15.

M. kir. vasgyári hivatal Vajdahunyadon.

(B/704/3)

(B/2270/728/722)

BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ÍTAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ ÉS HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG EPERJES.

Megrendelhető a Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.-nél, Budapest. — Telefon 162—84.